

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 314/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Rastislavom Hanulákom, Digital Park III, Einsteinova 19, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Obdo/2/2021 z 23. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2, na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Sťažovateľka navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v konaní sp. zn. 24Cb/108/2014 pred Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v procesnom postavení žalovanej, proti ktorej si žalobou z 5. júna 2014 žalobca [REDAKOVANÉ], uplatnil nárok na náhradu škody v sume 142 670,64 eur a trovy konania (po rozšírení žaloby v sume 363 357,09 eur). Žalobca svoj nárok odôvodňoval existenciou osobitnej zodpovednosti sťažovateľky za znemožnenie zmeny dodávateľa energií, podávaním námietok proti takejto zmene v zmysle § 17 ods. 11 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o energetike“).

3. Okresný súd medzitýmnym rozsudkom č. k. 24Cb/108/2014 z 15. februára 2018 rozhodol, že nárok žalobcu na náhradu škody je daný a o trovách bude rozhodnuté konečným rozhodnutím.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 4Cob/80/2018 z 19. septembra 2019 potvrdil medzitýmny rozsudok okresného súdu, žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu a návrh sťažovateľky na prerušenie konania zamietol.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľky, nepriznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania a zamietol návrh sťažovateľky na prerušenie dovolacieho konania. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky o nevykonaní dokazovania (výsluch odberateľov) krajským súdom a okresným súdom najvyšší súd uviedol, že mu neprislúcha preskúmať zistený skutkový stav súdmi nižšej inštancie s poukazom na § 442 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

6. Vo vzťahu k neprerušeniu dovolacieho konania a predloženiu prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) najvyšší súd uviedol, že zhodne s krajským súdom konštatuje, že v prejednávanom spore sťažovateľkou navrhované predbežné otázky sú neopodstatnené, pretože ich prejudiciálne zodpovedanie nemá reálny dosah na prebiehajúce konanie s akcentom aj na skutočnosť, že Súdny dvor nie je oprávnený uplatniť právne predpisy Únie na konkrétny prípad, ale môže sa iba vyjadriť k výkladu zmluvy a aktov prijatých inštitúciami Únie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Podľa sťažovateľky procesný postup okresného a krajského súdu, t. j. nevykonanie navrhovaného výsluchu odberateľov pre účely zistenia ich skutočnej vôle ukončiť zmluvné vzťahy s ňou ako dodávateľom, mohlo mať vplyv na posúdenie skutkového stavu a prijatie rozhodnutia o dôvodnosti nároku žalobcu na náhradu škody. Sťažovateľka je toho názoru, že najvyšší súd sa mal zaoberať jej tvrdeniami o nevykonaní dôkazu – výsluchu odberateľov v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

8. Sťažovateľka tiež namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k zamietnutiu jej návrhu na prerušenie dovolacieho konania a predloženie prejudiciálnych otázok na Súdny dvor. Opodstatnenosť tohto návrhu sťažovateľka odvodzuje od skutočnosti, že odberateľom (spotrebiteľom) bolo odňaté ich právo na informácie a slobodnú voľbu zotrvať alebo vypovedať zmluvný vzťah so sťažovateľkou z dôvodu, že žalobca inicioval zmenu dodávateľa s časovým odstupom od fyzického podpisu zmlúv a plných mocí so spotrebiteľmi, ktoré mu boli udelené skôr ako dotknutí spotrebiteľia (odberatelia) dostali informáciu o zmene ceny alebo iných obchodných podmienok, teda skôr, ako mohli posúdiť, či so zmenou budú alebo nebudú súhlasiť v zmysle § 17 ods. 4 zákona o energetike.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne

z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

10. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne, resp. svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

11. Úlohou ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňovateľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

12. Postup v súdnom konaní, zisťovanie a hodnotenie skutkového stavu, výklad iných než ústavných predpisov a ich aplikácia sú pri riešení konkrétnych prípadov záležitosťou všeobecných súdov. Ústavnému súdu preto neprislúcha posudzovať zákonnosť vydaných súdnych rozhodnutí za predpokladu, že nimi nebolo porušené ústavou zaručené právo či sloboda. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 70/08).

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľky, že došlo k porušeniu jej uvedených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu tým, že najvyšší súd v dovolacom konaní nesprávne vyhodnotil nevykonanie ňou navrhovaného dokazovania krajským súdom, ako aj tým, že zamietol jej návrh na prerušenie dovolacieho konania a predloženie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru. Sťažovateľka dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP odvodzovala od nevykonania ňou navrhovaného dokazovania a nedostatočne zisteného skutkového stavu veci krajským súdom. Odhliadnuc od skutočnosti, že dovolací súd nie je súdom skutkovým, je dôležité k tejto časti dovolania uviesť, že najvyšší súd nevhliadol dôvod na konštatovanie extrémnych rozporov medzi dôkazmi a z nich vyvodeným skutkovým stavom, ale ani na excesy v rámci hodnotenia dôkazov. Vzhľadom na uvedené je potrebné v tejto časti poukázať na odôvodnenie rozsudku krajského súdu vo vzťahu k nevykonaniu sťažovateľkou navrhovaného dokazovania, ktoré krajský súd odôvodnil tým, že sa stotožnil s názorom okresného súdu, že navrhované dokazovanie by nebolo hospodárne a účelne a nesmerovalo by ani vzhľadom na právny názor súdu k inému rozhodnutiu vo veci. Považoval za preukázané, že okresný súd nevykonaním dokazovania výsluchom dotknutých odberateľov žiadnym spôsobom nepochybil, pretože nebol povinný vykonať všetky navrhované dôkazy, a zároveň dostatočným spôsobom zdôvodnil, prečo dokazovanie výsluchom odberateľov nevykonával. Z medzitýmneho rozsudku okresného súdu vyplýva, že považoval za dostatočne preukázané, že vôľou odberateľov bolo zmeniť dodávateľa energií, ktorú odberatelia prejavili

podpisom nových zmlúv o dodávke energií so žalobcom a následným udelením plnomocenstva na úkony spojené so zmenou dodávateľa postupom stanoveným v zákone o energetike.

14. Sťažovateľka tiež namietala, že najvyšší súd neprerušil dovolacie konanie a nepredložil prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru, ktorých zodpovedanie by malo podľa sťažovateľky na výsledok v rozhodovaní vo veci samej podstatný vplyv.

15. V zmysle konštantnej judikatúry Súdneho dvora môže byť vnútroštátny súd oslobodený od povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku len v prípade, ak konštatoval, že položená otázka nie je relevantná alebo že predmetné ustanovenie práva Únie už bolo predmetom výkladu zo strany Súdneho dvora, alebo že správny výklad práva Únie sa javí byť taký jasný, že neponecháva miesto pre žiadne primerané pochybnosti (rozsudok Súdneho dvora zo 6. októbra 1982 vo veci 283/81, Cilfit a i., EU:C:1982:335, bod 21; z novších rozsudok SD EÚ zo 6. 10. 2021 vo veci C-561/19, Consorzio Italian Management e Catania Multiservizi et Catania Multiservizi, EU:C:2021:799, bod 33). Súdny dvor tiež pripomenul, že vnútroštátny súd musí na vlastnú zodpovednosť nezávisle a s náležitou pozornosťou posúdiť, či sa nachádza v jednej z hypotéz, ktorá mu umožňuje zdržať sa predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru (C-561/19, bod 50). Ak vnútroštátny súd dospeje k záveru, že sa nachádza v jednej z uvedených hypotéz, nie je povinný obrátiť sa na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou, a to aj keby bola otázka týkajúca výkladu práva Únie vznesená účastníkom konania, ktoré pred ním prebieha (C-561/19, bod 57).

16. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v súvislosti s čl. 6 ods. 1 dohovoru účastník konania síce nemá nárok na predloženie prejudiciálnej otázky, ale má nárok na to, aby vnútroštátny súd náležite odôvodnil, prečo prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru nepredloží (rozsudok z 20. 9. 2011 Ullens de Schooten a Rezábek proti Belgicku, sťažnosti č. 3989/07 a 38353/07). Vnútroštátny súd teda musí uviesť dôvody, pre ktoré sa domnieva, že ide o situáciu, v ktorej je oslobodený od povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru. Úlohou ústavného súdu je tak v tomto kontexte posúdiť kvalitu odôvodnenia skutočnosti, že najvyšší súd nepredložil Súdnemu dvoru navrhované prejudiciálne otázky. Najvyšší súd zhodne s názorom krajského súdu konštatoval, že navrhované predbežné otázky sú neopodstatnené, pretože ich prejudiciálne zodpovedanie nemá reálny dosah na prebiehajúce konanie. Aj keď si ústavný súd dokáže predstaviť detailnejšie zdôvodnenie neopodstatnenosti navrhovaných prejudiciálnych otázok, zvolený spôsob odôvodnenia zo strany najvyššieho súdu nie je ústavne neudržateľný. Podľa súdov odberatelia (spotrebitelia) prejavili svoju vôľu, aby zanikli pôvodné zmluvy so sťažovateľkou podpisom nových zmlúv so žalobcom a udelením mu plnomocenstiev na ich zastupovanie pri vypovedaní skorších zmlúv. Aj uvedená skutočnosť prispela k zrelativizovaniu argumentácie o relevancii prejudiciálneho konania na Súdnom dvore.

17. Ústavný súd pripomína, že nejde o porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné,

neudržateľné alebo boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

18. O napadnutom uznesení najvyššieho súdu a jeho odôvodnení ústavný súd nemôže prijať záver, že by dôvody tohto rozhodnutia neboli udržateľné, prípadne boli svojvoľné tak, aby to odôvodňovalo ich spojitosť s možným porušením uvedených základných práv sťažovateľky (IV. ÚS 252/04).

19. Na základe už uvedeného preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu